

Cuprins

Capitolul I. Considerații generale și de ordin istoric	7
<i>Secțiunea 1. Cooperația. Noțiuni. Tipuri</i>	7
1.1. Noțiuni. Delimitare în plan terminologic și instituțional.....	7
1.2. Tipuri de cooperative	11
<i>Secțiunea 2. Istoricul cooperăției</i>	13
2.1. Repere de ordin istoric în planul apariției și consolidării cooperăției în România.....	13
2.2. Istoricul cooperăției în plan legislativ și în planul științelor dreptului	20
2.2.1. Codul comercial.....	20
2.2.2. Legea din 29 martie 1903 asupra băncilor populare sătești și a casei lor centrale.....	23
2.2.3. Legea din 20 decembrie 1909 pentru înființarea băncilor populare de meseriași și a cooperativelor de producție, consum, construcție și de comerț.....	25
2.2.4. Perioada interbelică	25
2.2.5. Perioada 1949-1990.....	35
2.2.6. Reglementarea actuală.....	58
Capitolul II. Norme internaționale și norme europene.	
Alianța cooperatistă internațională. Drept comparat	60
<i>Secțiunea 1. Norme internaționale și norme europene</i>	60
1.1. Norme internaționale	60
1.2. Norme europene.....	65
<i>Secțiunea a 2-a. Alianța Cooperatistă Internațională</i>	73
<i>Secțiunea a 3-a. Drept comparat</i>	74
3.1. Belgia	74
3.2. Finlanda	77
3.3. Franța	79
3.4. Germania.....	83

3.5. Grecia.....	86
3.6. Italia	88
3.7. Luxemburg.....	91
3.8. Marea Britanie	93
3.9. Spania	96
3.10. Concluzii privind analiza elementelor de drept comparat	97

Capitolul III. Asemănări și deosebiri între raportul de muncă al cooperatorilor meșteșugari și raportul de muncă al salariaților	99
Preambul.....	99
<i>Secțiunea 1. Principiile reglementării relațiilor de muncă în cadrul cooperăției meșteșugărești .....</i>	<i>107</i>
1.1. Egalitatea de tratament.....	107
1.2. Protecția în muncă a cooperatorilor	111
1.3. Negocierea condițiilor de muncă	113
1.4. Consensualitatea și buna-credință.....	116
1.5. Absența principiului neîngrădirii dreptului la muncă	117
<i>Secțiunea a 2-a. Încheierea convenției individuale de muncă ...</i>	<i>118</i>
2.1. Distincția față de contractul individual de muncă.....	118
2.2. Definiția convenției individuale de muncă	122
2.3. Trăsături caracteristice.....	123
2.4. Elementele convenției individuale de muncă	129
2.4.1. Enumerare	129
2.4.2. Prestarea muncii	129
2.4.3. Remunerația.....	130
2.4.4. Elementul temporal	131
2.5. Formarea convenției individuale de muncă	132
2.5.1. Capacitatea juridică a membrului cooperador	132
2.5.2. Capacitatea juridică a societății cooperative	135
2.6. Consimțământul părților	136
2.7. Obiectul și cauza convenției individuale de muncă	139
2.7.1. Obiectul	139
2.7.2. Cauza	139
2.8. Forma convenției individuale de muncă.....	139
2.9. Înregistrarea convenției individuale de muncă	140

2.10. Examenul medical – condiție prealabilă încheierii convenției individuale de muncă	141
2.11. Perioada de probă.....	142
<i>Secțiunea a 3-a. Executarea convenției individuale de muncă ..</i>	<i>146</i>
3.1. Conținutul convenției individuale de muncă	146
3.1.1. Noțiune	146
3.1.2. Drepturile și obligațiile părților convenției individuale de muncă.....	147
3.1.2.1. Principalele drepturi și obligații ale membrului cooperador.....	147
3.1.2.2. Principalele drepturi și obligații ale societății cooperative.....	148
3.1.3. Clauzele convenției individuale de muncă	150
3.1.3.1. Clauze generale	150
3.1.3.2. Clauze specifice	151
3.2. Executarea și interpretarea clauzelor convenției individuale de muncă	152
3.2.1. Executarea convenției individuale de muncă	152
3.2.2. Interpretarea clauzelor convenției individuale de muncă	153
<i>Secțiunea a 4-a. Modificarea convenției individuale de muncă .....</i>	<i>153</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Suspendarea convenției individuale de muncă.....</i>	<i>158</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Încetarea raporturilor de muncă ale meșteșugarilor.....</i>	<i>162</i>
6.1. Cazurile de încetare a convenției individuale de muncă.....	162
6.2. Încetarea de drept a convenției individuale de muncă	162
6.2.1. Enumerarea cazurilor.....	162
6.2.2. Decesul membrului cooperador. Dizolvarea societății cooperative.....	163
6.2.3. Rămânerea irevocabilă a hotărârii judecătorești de declarare a morții sau de punere sub interdicție a membrului cooperador.....	164
6.2.4. Îndeplinirea cumulativă a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensie.....	164

6.2.5. Comunicarea deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate, pensiei anticipate parțiale, pensiei anticipate, pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare	165
6.2.6. Constatarea nulității absolute a convenției individuale de muncă.....	166
6.2.7. Admiterea cererii de reintegrare în funcția ocupată de membrul cooperator a unei persoane ale cărei raporturi de muncă au încetat nelegal sau pentru motive neîntemeiate	166
6.2.8. Condamnarea la executarea unei pedepse privative de libertate	168
6.2.9. Retragera de către autoritățile sau organismele competente a avizelor, autorizațiilor ori atestărilor necesare pentru exercitarea profesiei.....	168
6.2.10. Interzicerea exercitării unei profesii sau a unei funcții, ca măsură de siguranță ori pedeapsă complementară	169
6.2.11. Nereținerea expirării termenului contractual și a retragerii acordului părinților sau al reprezentanților legali drept cazuri ce atrag încetarea de drept a convenției individuale de muncă	169
6.3. Încetarea convenției individuale de muncă pe baza acordului părților.....	170
6.3.1. Noțiuni și reglementare.....	170
6.3.2. Condiții	170
6.3.3. Data încetării contractului	171
6.4. Încetarea convenției individuale de muncă din inițiativa societății cooperatice (excluderea).....	172
6.4.1. Noțiuni	172
6.4.2. Excluderea pentru motive care țin de persoana membrului cooperatice. Cazuri.....	172
6.4.2.1. Excluderea disciplinară	173
6.4.2.2. Excluderea în cazul arestării preventive a membrului cooperatice pentru o perioadă mai mare de 30 de zile.....	175

6.4.2.3. Excluderea în cazul inaptitudinii fizice și/sau psihice a membrului cooperator.....	175
6.4.2.4. Excluderea pentru necorespondere profesională	176
6.4.2.5. Excluderea în cazul în care membrul cooperator nu își îndeplinește obligațiile specifice cooperăției meșteșugărești.....	178
6.4.3. Excluderea pentru motive care nu țin de persoana membrului cooperator	181
6.4.4. Interdicții privind excluderea	182
6.4.5. Propunerea unor alte locuri de muncă vacante	184
6.4.6. Decizia de excludere.....	185
6.4.7. Dreptul la preaviz	186
6.5. Retragerea membrului cooperator din societatea cooperativă.....	187
6.5.1. Noțiuni.....	187
6.5.2. Preavizul și semnificația acestuia	188
6.5.3. Efecte.....	189
<i>Secțiunea a 7-a. Răspunderea juridică a membrilor cooperatori meșteșugari.....</i>	<i>189</i>
7.1. Aspecte generale.....	189
7.2. Răspunderea disciplinară	190
7.3. Răspunderea patrimonială.....	198
7.3.1. Răspunderea patrimonială a societății cooperative față de membrii cooperatori lucrători	198
7.3.2. Răspunderea patrimonială a membrilor cooperatori lucrători față de societatea cooperativă	201
Capitolul IV. Concluzii și propuneri de lege ferenda.....	206
<i>Secțiunea 1. Concluzii.....</i>	<i>206</i>
<i>Secțiunea 2. Propuneri de lege ferenda .....</i>	<i>221</i>
Bibliografie	223

Dr. Ștefan NAUBAUER

**RAPORTURILE
DE MUNCĂ ÎN COOPERAȚIA
MEȘTEȘUGĂREASCĂ**

Universul Juridic
București
-2012-

Moto: «...Iar steaua polară pe cerul vieții noastre economice, să ne fie „Cooperativa de Muncă”... Și așa, trudindu-ne din greu dar cu inima neobosită, vom înălța o clădire solidă, adevărată, o clădire simetrică de constructori adevărați, care să fie ca un izvor dătător de viață și inspirator în aceste timpuri și ținuturi întunecoase și pustii...»

C. Ștefănescu-Drăgănești,
Un document al vremii..., 1934

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII GENERALE ȘI DE ORDIN ISTORIC

Secțiunea 1

Cooperația. Noțiune. Tipuri

1.1. Noțiune. Delimitare în plan terminologic și instituțional¹

Dintr-un bun început este necesar să învederăm înțelesul termenilor (instituțiilor) de care ne vom ocupa în cele ce urmează.

O primă distincție asupra căreia reținem atenția vizează paronimele *cooperație*² și *corporație*³. În celebra sa lucrare, Marx definea

---

¹ A se vedea Șt. Naubauer, *Evoluția reglementării cooperației în România cu specială privire asupra raporturilor de muncă din cooperația meșteșugărească*, în *Pandectele Române* nr. 6/2005, pp. 201-202.

² Într-o accepție pretabilă contextului, prin *cooperație* înțelegem: „[...] 2. Asociere, uniune de persoane, în întreprinderi cooperatiste (de producție, de consum, de desfacere, de credit, prestări de servicii etc.) [...]” – *Dicționarul explicativ al limbii române*, ed. a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 223.

³ *Corporația* a fost definită ca: „1. [...] Formă specifică de organizare a activității economice a meseriașilor; breaslă [...]” – *Dicționarul explicativ al limbii române, loc. cit.*, p. 230; „(1) formă specifică de organizare a activității economice. Inițial, c. a apărut sub forma unor organizații ce uneau meșteșugarii din aceeași meserie sau de meserii înrudite. Se mai numea breaslă și era constituită în scopul de a promova interesele și drepturile profesionale ale membrilor ei. [...]” – *Dicționar de economie*, ed. a doua, Ed. Economică, București, 2001, p. 129. Pentru un istoric al corporațiilor și breslelor, a se vedea C. Popov, *Bresle și corporațiuni în vechime*, în *Jurisprudența muncii și asigurărilor sociale*, nr. 7/1939, pp. 89-90.

cooperăția¹ ca „*Forma de muncă în care un număr mare de persoane lucrează una alături de alta și cooperează în mod sistematic în același proces de producție sau în procese de producție diferite, dar conexe*”². I.G. Duca considera cooperăția „un sistem care-și propune de a rezolva chestia socială, transformând lent și progresiv situația economică actuală, prin ajutorul unei forme de asociație, ai cărei membri, printr’un cumul de atribuțiuni, contribuie la întreprindere și în același timp beneficiază de ea”³. Într-unul dintre puținele demersuri cu caracter profund științific consacrate cooperăției de doctrina română în perioada interbelică se arătau următoarele: „Din punct de vedere economic cooperăția reprezintă o formă de întreprindere colectivă spre deosebire de forma individuală, din fruntea căreia s’a eliminat patronul, s’a eliminat întreprinzătorul. Cu alte cuvinte, în sistemul cooperatist nu mai există o persoană care să-și asume riscurile și să culeagă beneficiile, prin împreunarea capitalului, a materiei prime și a muncii, ci toți asociații sunt în acelaș timp întreprinzători și lucrători cooperatori.”⁴

În ceea ce ne privește, reținem că, în vreme ce noțiunea de cooperăție desemnează asocierea unor persoane în vederea constituirii unei entități (întreprinderi) de tip cooperatist, conceptul de corporație

¹ Este interesant de subliniat faptul că înșiși conducătorii marxiști ai mișcării socialiste considerau cooperăția „o instituție care întrupează principiile liberalismului economic”, – G. Mladenatz, *Istoria doctrinelor cooperative*, Oficiul Național al Cooperăției Române, Institutul de Arte Grafice „Lupta” N. Stroilă, București, 1931, p. 117. De aici concluzia – deosebit de importantă pentru corecta înțelegere a mișcării cooperatiste – că „domnea în lagărul adepților liberalismului ca și în acela al socialismului o complectă identitate de vederi în ceea ce privește *characterul fundamental liberal al cooperativelor*” (s.n.) – H. Müller, *Von der liberalen zur sozialen Genossenschaftstheorie*, 2-te Auflage Jena, 1924, *apud* G. Mladenatz, *op. cit.*, pp. 117-118.

² K. Marx, *Capitalul. Critica economiei politice*, vol. I, cartea I, *Procesul de producție al capitalului*, ed. a III-a, Editura de Stat pentru Literatură Politică, București, 1957, p. 345.

³ I.G. Duca, *Les sociétés coopératives en Roumanie*, Paris, 1902, *apud*: D. Dângă, D. Cruceru, *Cooperăția în România. Tradiție și actualitate*, Ed. Artifex, București, 2003, p. 124; D. Cruceru, *Istoria și doctrina cooperatistă în România*, Ed. Artifex, București, 2010, p. 94.

⁴ I.L. Georgescu, *Natura juridică a societății cooperative după Legea din 27 martie 1929*, în *Pandectele Române*, 1931, partea a IV-a, p. 67.

pornește de la realitatea organizării meseriașilor¹ (meșteșugarilor) din perspectiva apartenenței lor la o anumită îndeletnicire (profesie).

A doua delimitare trebuie făcută între cooperatie și *cooperativă*², aceasta din urmă reprezentând materializarea, concretizarea asocierii

---

¹ Din punct de vedere legislativ, organizarea meseriilor s-a realizat prima dată prin Legea din 5 martie 1902 pentru organizarea meseriilor, cunoscută și sub denumirea de „Legea Missir” (a se vedea C. Hamangiu, *Codul general al României*, vol. III, ed. a II-a, Ed. Librăriei Leon Alcalay, București, 1907, pp. 2443-2454), însoțită de un Regulament de punere în aplicare din 31 august 1902 (publicat în M. Of. din 31 august 1902). Prin această lege au fost instituite *corporațiunile* (Partea II, art. 44-78), ca entități cu personalitate juridică (art. 48 alin. 1), constituite din minimum 50 de membri (art. 44 alin. 2); se prevedea că „În ori-ce comună, meseriașii de aceeași meserie sau de meserii similare, sau chiar de ori-ce meserii, pot constitui o corporațiune (*sic!*)” (art. 44 alin. 1).

Peste zece ani a fost adoptată Legea din 27 ianuarie 1912 pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești (publicată în M. Of. nr. 236 din 27 ianuarie 1912), act normativ ce a abrogat legea și regulamentul din 1902. Această nouă lege reglementa ca atare *breslele*, ca asociațiuni „a cel puțin 25 de meșteri cari se îndeletnicesc cu acelaș meșteșug” (art. 64 alin. 1), mai multe bresle formând o *corporație*, aceasta din urmă trebuind să cuprindă cel puțin o mie de membri (art. 78 alin. 1 și 2), iar dacă o breaslă avea peste o mie de membri putea forma singură o corporație (art. 78 alin. 3 teza întâi).

Ulterior, a fost adoptată Legea din 30 aprilie 1936 pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor (publicată în M. Of. nr. 99 din 30 aprilie 1936) - însoțită de un Regulament de aplicare din 26 august 1937 publicat, la aceeași dată, în M. Of. nr. 196 -, care a abrogat legea din 1912.

În fine, notăm că, în prezent, se află la Camera Deputaților – cameră decizională, Proiectul *Legii meșteșugurilor* adoptat de Senat în ședința din 14 martie 2007.

² Prin *cooperativă* se înțelege: „1. Organizație economică formată prin asocierea liber consimțită a unui grup de persoane (mici producători, meseriași, consumatori), pentru producerea, cumpărarea, desfacerea în comun a unor produse, pentru acordarea de credite sau pentru prestarea unor servicii. [...] *Cooperativă meșteșugărească* = unitate economică autonomă, în care se unește de bunăvoie un grup de meseriași pentru a lucra în comun cu mijloace aduse de ei în proprietate comună sau cumpărate în comun. [...]. – *Dicționarul explicativ al limbii române, loc. cit.*, p. 223; „întreprindere, firmă formată prin asocierea unui grup de persoane (mici producători, meseriași, consumatori etc.) care concentrează resursele lor economice pentru producerea, aprovizionarea și desfacerea în comun a unor produse, pentru acordarea de credite etc. În funcție de obiectul și scopul activității, cooperativele pot fi: [...] **cooperative meșteșugărești**, formate prin asocierea unui grup de meseriași pentru a lucra în comun cu mijloacele aduse de ei sau achiziționate în comun; [...]” – *Dicționar de economie, loc. cit.*, p. 128.

presupuse de cooperatie. V.A. Huber definea *asociația cooperativă* ca fiind „întovărășirea unui anumit număr de indivizi, de familii, din clasa uvrieră, în scopul de a întrebuița și a valorifica în comun și în chipul cel mai avantajos posibil mijloacele și valorile fie de muncă, fie de produse, fie în fine monetare, în măsura contribuției lor respective”¹. La rândul său, V.N. Madgearu definea cooperativele „ca *asociațiuni economice ale muncii*, spre deosebire de societățile anonime pe acțiuni cari sunt asociațiuni ale capitalului, sau ca o formă de asociație economică, *dominată de punctul de vedere al muncii*. (s.n.)”². Într-o încercare de a defini cooperativa după scopul acesteia s-a considerat că „societatea cooperativă are de *scop realizarea unui maximum de economii, în profitul direct și imediat al asociaților, prin mijlocul distribuirii diferențelor dintre prețul realizat și prețul de cost al muncii sau serviciilor prestate sau primite, în raport de cifra serviciilor prestate sau primite, în favorul sau din partea asociaților*”³. Iar în ceea ce privește scopul urmărit de societățile cooperative de *producție* – aspect ce interesează cu precădere analiza din teza de față –, se considera că acestea, prin asocierea mijloacelor de producție, în special munca, produc și vând în comun *rezultatul muncii*, diferența dintre venituri și cheltuieli reprezentând adevăratul *preț al muncii*, ce se repartizează între asociați proporțional cu munca depusă⁴.

O interesantă delimitare s-a făcut în perioada interbelică între *corporatism* și *cooperativa de muncă*, astfel: „*Corporatismul* înseamnă organizarea socială a statului pe corporații sau pe bresle în timp ce *Cooperativa de Muncă* înseamnă organizarea *economică* adică organizarea muncii producătoare.”⁵.

---

¹ L. Bertrand, *Histoire de la Coopération en Belgique*, Bruxelles, 1902, apud G. Mladenatz, *Istoria doctrinelor cooperative*, op. cit., pp. 121-122.

² V.N. Madgearu, în *Reforma cooperației*, autori V.N. Madgearu și Gr. Mladenatz, Ed. Cultura Națională, Colecția actualități, 1923, pp. 26-27.

³ C.C. Zamfirescu, *Regimul juridic al societăților cooperative după Legea din 1929*, Imprimeriile Independența, București, 1932, pp. 39-40.

⁴ *Ibidem*, p. 46.

⁵ C. Ștefănescu-Drăgănești, *Un document al vremii. Principii de anteproiect de lege pentru cooperativa de muncă (Co-munca)*, Tipografia „România Mare”, București, 1934, p. 33.

Reținem că, potrivit art. 2 din actul normativ ce guvernează în prezent materia de care ne ocupăm – Legea nr. 1/2005¹ –, *cooperati*a reprezintă un sector specific al economiei care funcționează prin societăți cooperative și alte forme de asociere a acestora la nivel teritorial și național².

1.2. Tipuri de cooperative

Cel mai vechi sistem de clasificare împarte cooperativele în trei tipuri (grupe): de *consum*, de *credit* și de *producție*³.

Având în vedere faptul că vom analiza din perspectivă istorică diversele tipuri ale cooperatiiei în cadrul secțiunii subsecvente⁴, reținem aici următoarele forme ale societăților cooperative⁵, astfel cum sunt acestea reglementate în art. 4 din Legea nr. 1/2005:

a) societăți cooperative *meșteșugărești* – asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de producție, de comercializare a mărfurilor, de executare de lucrări și prestări de servicii, care contribuie, direct sau indirect, la dezvoltarea activităților meșteșugărești ale membrilor lor cooperatori⁶;

b). societăți cooperative de *consum* – asociații de persoane fizice care desfășoară în comun activități de aprovizionare a membrilor cooperatori și a terților cu produse pe care le cumpără sau le produc și activități de prestări de servicii către membrii lor cooperatori și către terți;

---

¹ Privind organizarea și funcționarea cooperatiiei, publicată în M. Of. nr. 172 din 28 februarie 2005.

² A se vedea imediat *infra*.

³ A se vedea, inclusiv pentru critica acestui sistem, C.C. Zamfirescu, *op. cit.*, p. 46.

⁴ A se vedea imediat *infra*.

⁵ Denumite *societăți cooperative de gradul 1* – persoane juridice constituite de persoane fizice, în vreme ce *societățile cooperative de gradul 2* sunt persoane juridice constituite din societăți cooperative de gradul 1, în majoritate, și alte persoane fizice sau juridice, în scopul integrării pe orizontală sau pe verticală a activității economice desfășurate de acestea [art. 6 lit. l) și m)] din Legea nr. 1/2005].

⁶ Conform art. 6 lit. e) din Legea nr. 1/2005, *membrul cooperador* este persoana *fizică* ce depune o cerere de înscriere și subscrie la capitalul social al societății cooperative apurtul prevăzut de actul constitutiv, respectiv persoana *juridică* ce participă la constituirea societăților cooperative de gradul 2.

c). societăți cooperative de *valorificare* – asociații de persoane fizice care se constituie în scopul de a valorifica produsele proprii sau achiziționate prin distribuție directă sau prin prelucrare și distribuție directă;

d). societăți cooperative *agricole* – asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a exploata în comun suprafețele agricole deținute de membrii cooperatori, de a efectua în comun lucrări de îmbunătățiri funciare, de a utiliza în comun mașini și instalații și de a valorifica produsele agricole;

e). societăți cooperative de *locuințe* – asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a construi, cumpăra, conserva, renova și administra locuințe pentru membrii lor cooperatori;

f). societăți cooperative *pescărești* – asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a înființa ferme piscicole și de acvacultură, de a produce, repara, întreține și cumpăra echipamente, utilaje, instalații, ambarcațiuni de pescuit, precum și de a pescui, prelucra și distribui produse piscicole;

g). societăți cooperative de *transporturi* – asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a realiza activități de transport și activități conexe acestora, pentru membrii cooperatori și pentru terți, pentru îmbunătățirea tehnică și economică a activităților de transport desfășurate de membrii cooperatori;

h). societăți cooperative *forestiere* – asociații de persoane fizice care se constituie cu scopul de a amenaja, exploata, regenera și proteja fondul forestier deținut de membrii cooperatori, ținând seama de condițiile impuse de regimul silvic;

În afara acestora, Legea nr. 1/2005 permite, cu respectarea dispozițiilor sale, constituirea de *alte forme* ale societăților cooperative, cu precizarea că nu formează obiectul său *cooperativele de credit și casele centrale ale cooperativelor de credit*, acestea din urmă fiind plasate în sfera de reglementare a legii speciale¹ [art. 3 coroborat cu

---

¹ Menționăm că Legea nr. 109/1996 privind organizarea și funcționarea cooperației de consum și a cooperației de credit (publicată în M. Of. nr. 252 din 18 octombrie 1996, cu modificările și completările ulterioare) a fost abrogată prin art. 123 din Legea nr. 1/2005, cu excepția art. 123 și art. 124, care au rămas în vigoare până la împlinirea termenelor privind reorganizarea organizațiilor cooperative, a uniunilor și

art. 4 lit. i)]. În prezent, conform art. 3 din O.U.G. nr. 99/2006¹, instituțiile de credit, persoane juridice române, se pot constitui și funcționa inclusiv ca *organizații cooperatiste de credit*.

Secțiunea 2

Istoricul cooperăției

2.1. Repere de ordin istoric în planul apariției și consolidării cooperăției în România

În spațiul românesc, procesul de apariție și consolidare a mișcării cooperatiste a parcurs o serie de etape istorice². Reținem că, încă în cadrul davelor – comunități de muncă traco-dace (sec. V-I î.Hr.) – existau *ateliere meșteșugărești*³.

În sec. XIX, economistul și omul politic Costache Bălcescu – fratele mai mare al lui Nicolae Bălcescu – publica broșura intitulată

---

asociațiilor teritoriale și naționale. Astfel: federaledor teritoriale ale cooperativelor de consum – FEDERALCOOP, înființate în conformitate cu prevederile Legii nr. 109/1996, precum și asociațiilor teritoriale ale organizațiilor cooperăției meșteșugărești – ATCOM înființate în temeiul Decretului-lege nr. 66/1990 privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești (publicat în M. Of. nr. 23 din 9 februarie 1990, cu modificările și completările ulterioare) li s-a acordat prin art. 120 alin. (1) din Legea nr. 1/2005 un termen pentru a se reorganiza de maximum 12 luni de la intrarea în vigoare a celei din urmă legi; Asociației Naționale a Cooperăției Meșteșugărești – UCECOM înființată prin Decretul-lege nr. 66/1990 și Uniunii Naționale a Cooperativelor de Consum – CENTROCOOP înființată prin Legea nr. 109/1996 li s-a acordat prin art. 121 alin. (1) din Legea nr. 1/2005 un termen pentru a se reorganiza și a-și modifica statutele de 6 luni de la intrarea în vigoare a legilor speciale, dar nu mai mult de 18 luni de la intrarea în vigoare a Legii nr. 1/2005.

¹ Privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului publicată în M. Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006, cu modificările și completările ulterioare.

² A se vedea *Cartea albă a Cooperăției meșteșugărești din România 1990-2001*, editată de Asociația Națională a Cooperăției Meșteșugărești (UCECOM), București, 2003, p. 41-42; Gh. Fețeanu, *Înființarea primelor asociații cu caracter cooperatist*, în lucrarea *Economia și organizarea cooperăției de consum*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975, pp. 27-31.

³ A se vedea E. Cernea, *Legea țării (vechiul drept consuetudinar român)*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, pp. 23-25.